

ЖУМА МАВЪИЗАСИ
“26” МАЙ, 2017 йил

Усмонхон АЛИМОВ
“29” ШАЪБОН, 1438 ҳ.й.

РАМАЗОН ОЙИ – МУБОРАК ОЙ!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Мухтарам жамоат! Жонажон диёримизга муборак Рамазон ойи кириб келди. Бу ой – саодат асридан буён мусулмонлар томонидан алоҳида аҳамият билан кутиб олинадиган ойдир.

Бизни мусулмонлардан қилиб яратган ҳамда доруломон юртда тинчлик хотиржамликда рўза тутиш бахтига мушарраф қилган Аллоҳ таолога ҳамдлар бўлсин!

Рамазон рўзаси қибла Маккага ўзгарган йили, яъни, ҳижратнинг иккинчи йили, Шаъбон ойининг 18-куни фарз бўлган. Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам 9 йил фарз рўзасини тутганлар.

Рамазон ойида Қуръон нозил бўлган, бу эса Рамазон ойининг фазилятларини янада зиёда қилади. Рўза инсоннинг соғлигига шифо бўлса, Қуръон унинг руҳиятига шифодир. Бу ой мусулмон киши учун тарбия, меҳр-шафқат ойдир.

Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам Рамазон ойида имон билан, савоб умидида рўза тутганларнинг гуноҳлари мағфират қилиниши ҳақида марҳамат қилганлар:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. وَ مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

Яъни, Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: “Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **“Ким Рамазонда имон ила савоб умидида рўза тутса, унинг олдинги гуноҳлари мағфират қилинади. Ким Рамазонда имон ила савоб умидида қоим бўлса, унинг олдинги гуноҳлари мағфират қилинади. Ким “Лайлатул қадр”да имон ила савоб умидида қоим бўлса (бедор ўтказса), унинг олдинги гуноҳлари мағфират қилинади”,** дедилар”. Муттафақун алайҳ.

Мусулмон кишининг йил давомида адо этиб юрган намоз, садақа ва шу каби яхши амаллари бандалик билан содир этилган гуноҳларини кетказиб туради. Аммо булардан ҳам ортиб қолган гуноҳлари бўлса, у гуноҳлар Рамазон билан кетказилади.

Рамазон ойи келганида Пайғамбаримизнинг (с.а.в) саховатлари янада ошиб кетар экан. Биз ҳам жанобнинг умматлари эканмиз, у зотдан ўрнак олиб, рамазон кунлари оиламизга, қариндош-уруғларга, маҳалламиздаги бева-бечораларга, кам таъминланган қарияларга қўлимиздан келганича моддий ёрдам беришимиз, беморларни бориб кўришимиз керак. Чунки бу амаллар, айниқса, ушбу муборак ойда кўп савоб бўладиган ишлардир.

Мухтарам жамоат! Инсон гуноҳлардан холи эмас. Гуноҳлар мусулмон киши учун худди баданга етган заҳар кабидир. Заҳарланган танага заҳарни кетказувчи восита қанчалик муҳим бўлса, мусулмон кишига ҳам гуноҳларини ювиш учун Рамазон рўзаси шунчалик муҳимдир.

Агар гуноҳнинг зарарларига назар ташлайдиган бўлсак, инсоният оламидаги энг катта ҳалокату хорликларнинг барчаси гуноҳ-маъсиятлар сабабидан юзага келганига гувоҳ бўламиз:

Нух алайҳиссаломнинг қавми гуноҳ-маъсият сабабли ғарқ бўлган.

Ҳуд алайҳиссаломнинг қавми гуноҳ-маъсият сабабли шамол довул билан ҳалок бўлган.

Солиҳ алайҳиссаломнинг қавми гуноҳ-маъсият сабабли чақмоқ билан ҳалок бўлган.

Ҳа, ўтган қавмларнинг барчасини ҳалокатга учратган нарса уларнинг қилган гуноҳ-маъсиятларидир.

Ушбу ой ана шундай ҳалокатга олиб борадиган гуноҳ-маъсиятлардан қутилишга сабаб бўладиган ойдир. Гуноҳнинг мўмин қалбига қандай таъсир қилиши ҳақида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай хабар берганлар:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: **إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَذْنَبَ ذَنْبًا كَانَتْ نُكْتَةً سَوْدَاءَ فِي قَلْبِهِ، فَإِنْ تَابَ وَتَزَعَّ وَاسْتَغْفَرَ صُقِلَ مِنْهَا قَلْبُهُ، وَإِنْ زَادَ زَادَتْ حَتَّى يُغْلَقَ بِهَا قَلْبُهُ فَذَلِكَ الرَّأْنُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي كِتَابِهِ: (كَأَلَا بَلْ رَأَى عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) (رواه البيهقي في شعب الإيمان)**

Яъни, Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади. “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **“Мўмин киши қачон гуноҳ қиладиган бўлса, қалбида бир қора доғ пайдо бўлади, агар тавба қилиб, ундан четланиб, истиғфор айтса, қалби ундан сайқаллашади. Агар гуноҳ ишини кўпайтираверса, ҳалиги қора доғ ҳам катталашаверади, ҳатто, қалби у билан қопланиб қолади. Бу Аллоҳ азза ва жалла китобида зикр қилган “Рон”дир: “Йўқ (ундай эмас)! Балки, уларнинг дилларини ўзларининг қилмишлари (гуноҳлари) қоплаб олгандир”¹, дедилар”.** Байҳақий "Шуъабул имон"да ривоят қилган.

Демак, бу ой тавба қилишга, истиғфор айтишга, савобларни кўпайтиришга ва қалбларимизни сайқаллашга энг яхши фурсатдир. Бошқача қилиб айтганда, бу ой ибодат мавсумидир.

¹ Мутоффибийн сураси 14-оят.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ صُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ وَمَرَدَةُ الْجِنِّ وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ فَلَمْ يُفْتَحْ مِنْهَا بَابٌ وَفُتِّحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ فَلَمْ يُغْلَقْ مِنْهَا بَابٌ وَيُنَادِي مُنَادٍ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ وَلِلَّهِ عِتْقَاءُ مِنَ النَّارِ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ)

Яъни, Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади: “Расулulloх соллalloху алайҳи васаллам: *“Қачон Рамазон ойининг аввалги кечаси бўлса, шайтонлар ва исёнкор жинлар занжирбанд қилинади, дўзах эшиклари ёпиб қўйилади ва улардан бирортаси ҳам очилмайди, жаннат эшиклари очиб юборилади ва улардан бирортаси ҳам ёпилмайди. Бир нидо қилувчи: “Эй яхшилик талаб қилувчи, ҳаракат қилиб қол! эй ёмонликка интилувчи, тийилгин!”*, дея нидо қилади. Аллоҳнинг дўзахдан озод қиладиган кўплаб бандалари бўлади. Ўша (нидо) ҳар кечада бўлади”, дедилар. Термизий ва Ибн Можа ривоятлари.

Мухтарам жамоат! Кундузлари рўзадорлик ва кечалари тоат-ибодатлар билан ўтадиган бу муборак ойнинг фазли, меҳр мурувват ва яхшилик қилиш оийи экани ҳамда унда қилинадиган ҳар қандай яхшиликлар, меҳру оқибатлар, эҳсонун садақотлар, зикр ва дуолар ҳақида Расулulloх соллalloху алайҳи васаллам шундай хабар берганлар:

Салмон Форсий розияллоху анхудан ривоят қилинади: “Расулulloх соллalloху алайҳи васаллам Шаъбон оийи охирида бизларга хутба қилдилар: *“Эй инсонлар! Буюк, муборак ой сизларга соя солиб турибди. Бу ойда минг ойдан кўра яхшироқ бир кеча бор. Аллоҳ таоло бу ойнинг рўзасини фарз қилди, кечаси бедор бўлишни нафл қилди. Ким унда бирор бир яхшилик ила Аллоҳга яқинлик ҳосил қилса, худди бошқа ойларида фарзни адо қилганга ўхшайди. Бу ой сабр оийидир. Сабрнинг савоби жаннатдир. Бу ой ўзгалардан кўнгил сўраш, меҳр-мурувват кўрсатиши оийидир. Бу ойда мўмин кишининг ризқи зиёдалашади. Ким у кунда бирор рўзадорга ифторлик қилиб берса, бу унинг гуноҳларига мағфират ва жаҳаннамдан озод бўлишига сабаб бўлади. Ҳамда унга ҳам рўзадорнинг ажридан бирор нарса камайтирилмаган ҳолда ўшанча ажр бўлади”*, дедилар. Шунда: “Ё Расулulloх, бизларнинг ҳар биримиз рўзадорни таомлантирадиган нарса топа олмаймиз-ку”, дедик. Расулulloх соллalloху алайҳи васаллам: *“Аллоҳ таоло бу савобни рўзадорга бир ютим сут ё бир дона хурмо ё бир қултум сув билан ифторлик қилиб берган кишига ҳам беради, ким рўзадорни тўйдирса, Аллоҳ таоло уни менинг ҳавзимдан сўзорадики, ундан кейин то жаннатга киргунига қадар чанқамайди. Бу ойнинг аввали раҳмат, ўртаси мағфират, охири жаҳаннамдан озод бўлишидир.*

Ҳишом ибн Ҳассон Ҳасандан ривоят қилади: *“Юсуф алайҳиссаломга: “Ер хазиналари кўлингизда бўла туриб оч юрасиз-а” дейишиди. У зот: Қорнимни тўқ тутсам, очларни унутиб қўяман, деб қўрқаман”* дедилар.

Мухтарам жамаот! Бу ой рўза ва тақво ойдир. Аллоҳ таоло Рамазон рўзасининг ислом умматига фарз этгани ва бу муборак ой шарофати билан рўзадор киши тақвога эришиши хабарини қуйидаги оятида баён этади:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

Яъни, “Эй, имон келтирганлар! Сизлардан олдинги (уммат)ларга фарз қилингани каби* сизларга ҳам рўза тутиш фарз қилинди, шояд (у сабабли) тақволи бўлсангиз”. (Бақара сураси, 183-оят)

Аллоҳ таоло ушбу ояти каримада “Эй инсонлар” деб эмас, балки “Эй имон келтирганлар” деб хитоб қилди. Бу шаклдаги хитобдан: “Эй, менга имон келтириб, мени рози қилишни истаган бандаларим, сизларга рўза тутишни фарз қилдим” деган маъно тушунилади.

Қуръони каримда мўмин бандаларга буйруқ тариқасида бўлсин, ёки бошқа кўринишда бўлсин, хитоб бўлар экан, албатта бу нарсада мўмин бандаларга фойда бордир. Бу нарса кўп тажрибаларда кузатилган.

Ўз навбатида мўмин бандалар ҳам ушбу буйруқларни севиниб, чин кўнгилдан қабул қилишади, агарчи унда машаққат бўлса ҳам, амал қиладилар. Чунки бу Парвардигорнинг буйруғидир. Шу билан бирга рўза тутишнинг ўтган бошқа умматларга ҳам фарз бўлгани мусулмонлар учун тасалли ва машаққатни кўтаришга далладир.

Рўза инсон тарбияси учун муҳим дастур ҳисобланади. Яъни, рўза сабабидан ҳаёт тарзимизни тўғрилаб, нафсимизни жиловлаб оламиз. Бунинг натижасида эса маъсиятлардан узоқлашамиз. Аслида маъсиятлар нафснинг бирор нарсага кучли хоҳишидан келиб чиқади. Рўза айнан ана шу нафснинг кучли хоҳишини ҳамда унинг жасадга бўладиган ҳукмронлигини сусайтиради.

Бу ойда қилган хайру саҳоватимиз, оила, қавму қариндош, кўни кўшниларга кўрсатган меҳрибончилигимиз ва холис қилган дуоларимизнинг ажру мукофотлари, иншоаллоҳ катта бўлади. Бу билан инсон шаръий истиқомат неъматининг ҳаловатини топади. Натижада, Рамазондан кейин ҳам бу ҳаловатни кўлдан бермасликка уринадиган бўлиб қолади. Ана шу ўринда рамазоннинг ҳикмати намоён бўлади. Аслида, мусулмон кишидан нафақат Рамазонда истиқоматда бўлиш, балки бутун ҳаёти давомида истиқоматда бўлиш талаб қилинган. Ушбу Рамазон оёи эса бандага ҳаётининг барча лаҳзаларида истиқоматда бўлишни ўрганиши учун малака ҳосил қиладиган вақт ҳисобланади.

Рамазон ойининг улуғлиги ва фазлидан, ҳар бир эзгу ишга бериладиган савобнинг баракотидан умид қилиб яқин кўшниларимиз, қариндош-уруғларимиз орасида моддий-маънавий кўмакка муҳтож инсонлар бўлса, ана шулардан бошламоғимиз муборак динимиз тарғиботига мувофиқдир.

Ҳадиси шарифда: **“Кимики бир рўзадорга ифторлик қилиб берса, унга ҳам рўза савоби берилур”**, - дейилган (Термизий ривояти). Лекин бу ҳадиси шарифда рўзани тутиб олиб, ифторликка озук топа олмайдиган рўзадорлар кўзда тутилган. Бизда эса, одатда ифторликларга ўзига тўқ, бой одамлар таклиф қилинади. Бунинг устига ўз уйида ихчам қилиб ўтказиш ўрнига кафе ва тўйхоналарда худди шодиёна тўй маросимлари шаклида

Ўтказилиши диний таълимот чегарасидан чиқиб кетишга олиб келмоқда. Бинобарин, Аллоҳ таолонинг: **“Еб-ичинглар, лекин исроф қилманглар!”**, - деган буйруғига хилоф равишда одатга айланиб бораётган мазкур тадбирларга ўз вақтида чек қўйиш учун Рамазон ойида ифторлик маросимларини исрофгарчиликка йўл қўймасдан, хонадонларда ўтказиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Муҳтарам жамоат! Бу ойнинг ҳар дақиқасини ғанимат билайлик. Айниқса саҳарлик, ифторлик, тунги вақтлардан унумли фойдаланишга ҳаракат қилайлик. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам саҳарлик қилишни тавсия қилиб шундай деганлар:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ: «تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَةً». (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

Яъни, Анас ибн Моликдан ривоят қилинади: “Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: **“Саҳарлик қилинглр, албатта, саҳарликларда барака бордир”** дедилар. (Имом Муслим ривояти).

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам ифторлик қилиш ҳақида шундай деганлар:

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

Яъни, Саҳл ибн Саъд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **“Инсонлар мадомики, ифторликни ўз вақтидан кечиктирмай қилар эканлар, доимий яхшиликда бўлишади”** дедилар”. (Имом Бухорий ривояти).

Аллоҳ таоло кириб келаётган Рамазон ойини барча юртдошларимизга муборак қилсин! Ватанимизни тинч-омон қилсин! Бу ойдан гуноҳлари мағфират қилинган бандалардан бўлиб чиқмоқликни барчамизга насиб айласин! Омин!